

MF Dnes: Hnůj nad zlato, kráva nad hnojiva

27. 04. 2022

26. 4. 2022 - Mladá fronta DNES/Hovory z lán(ů) - Já, tatínku, já vás mám ráda jako... jako... jako hnůj.“ S tím by Maruška v pohádce „Byl jednou jeden král“ asi moc nepochodila a setkala by se pravděpodobně ještě s větším výsměchem, dost možná s ještě sžíravější kritikou svého vyhraněného názoru než v případě přílišné adorace chloridu sodného.

Hnojiva, ať už organická, či minerální, jsou nicméně pro zemědělskou výrobu právě tak nepostradatelná jako v gastronomii sůl. Letos se zemědělci u hnojiv minerálních (někdy se také používá termín průmyslových či umělých) setkávají s extrémním nárůstem cen, v mnoha případech dokonce s faktickou nedostupností. Na vině je růst cen zemního plynu, tedy Green Deal, odklon Německa od jádra a uhlí a samozřejmě konflikt na Ukrajině. Kvůli tomu je cena hnojiv téměř pětinasobná.

Do začátku války na Ukrajině a následného vyhlášení sankcí a protisankcí patřilo Rusko mezi největší dovozce umělých hnojiv do evropské sedmadvacítky. Jejich cena byla tak nízká, až v roce 2019 Evropská komise schválila „antidumpingové clo“, aby tak ochránila evropské výrobce. Ti nicméně alespoň do částečného zlevnění plynu vyrábět hnojiva nebudou. Aby se dostali do černých čísel, museli by totiž prodávat za násobky běžné ceny. Zemědělci, kteří by taková hnojiva nakupovali, by zase museli svou produkci prodat za výrazně vyšší cenu oproti normálu, aby se jim taková investice vyplatila.

K popsané situaci již letos dochází, přičemž řada zemědělců přihnojila méně a doufá v přízeň počasí, případně hnojí „organicky“, statkovými hnojivy, tedy tím titulním „hnojem“. Ale kde ho vzít? Jen u nás jsme za třicet let zredukovali stavy zvířat na třetinu. Když se ještě hnojilo víceméně organicky, bylo třeba uživit na světě jen třetinu lidí v porovnání s dneškem, a to třetinu lidí „kaloricky skromnějších“. Zbytky jídla se navíc krmil dobytek, ne popelnice jako dnes. Kde tedy ten hnůj vzít?

Karel Havlíček Borovský napsal: „Každý podle své chuti, pane můj, někdo umí dělat z hnoje chleba, někdo zas jen z chleba hnůj.“ Zdroj bychom měli: ale takzvané čistírenské kaly nejsou ve velkých průmyslových městech, třeba i vzhledem k užívání medikací, zrovna „bio“ a Evropské unii vadí. Jak z toho ven? Nabízí se elektrolýza H₂ O na vodík a následná syntéza vodíku se vzdušným dusíkem k produkci dusíkatých hnojiv. Problémem je extrémní energetická náročnost a vysoká cena. Green Deal ne Green Deal, kráva to stejně udělá levněji.

Autor: Jan Doležal, prezident Agrární komory ČR